

Judith Petts: Waste Management Strategy Development: A Case Study of Community Involvement and Consensus-building in Hampshire

Alternativní název - Citlivost politiky: Jak neskončit na kompostu?

Krom rostoucích pochyb veřejnosti o neproblematickosti čistě vědeckého přístupu k řešení širších společenských otázek se ke konci 20. století objevuje také zvýšená nedůvěra občanů k centralizaci politické. Rozhodnutí dislokovaného politického centra znamená z pohledu osob spadajících do jeho pravomocí zhruba stejnou (ne)citlivost k jejich partikulární situaci jako zevšeobecňující čistá věda. V tomto stavu, kdy je oslabena dřívější legitimita centrálních orgánů, a to v případě obou vědy i politiky, je vhodné zvažovat modifikace institucionálního uspořádání směrem k umožnění širší participace od procesu rozhodování dosud odcizené veřejnosti.

Judith Petts ilustruje jaké první krůčky probíhaly v tomto ohledu při tvorbě rozhodnutí o zpracovávání odpadu v anglickém hrabství Hampshire. Původní strategií centrálních regionálních orgánů bylo vybudování výkonné elektrárenské spalovny odpadu, která by kromě pomoci při řešení odpadové situace produkovala i další pozitivní hodnotu ve formě elektrické energie. K zajištění nezbytného souhlasu lokálních zastupitelů a veřejnosti podnikly příslušné hrabské orgány kampaň ve formě novinových letáků a jednorázových informačních prezentací, kterou považovaly za dostačující. Veřejnost v místě plánované výstavby se ale proti celému plánu postavila a s pomocí místních zastupitelů další postup zabrzdila. Kvůli neochotě občanů k přijetí nepřipomínkovaného nařízení se instituce zodpovědné za realizaci odpadového plánu rozhodly zkusmo změnit svou strategii. Pro získání veřejnosti na svou stranu iniciovaly vznik lokálních poradních fór, které měly pomoci při budování průchodného konsensu v této otázce mj. tím, že před dalším zveřejněním alternativních odpadových plánů poskytly základní prostor pro artikulaci stanovisek lokálních obyvatel.

Prvotní postoje k návrhu na širší zapojení veřejnosti do procesu tvorby rozhodnutí byly jak ze strany občanů, tak i ústředních politiků skeptické. Výstupy lokálního fór nebyly závazné, pouze doporučující. Díky podmínkám jejich organizace (nezávislý vnější moderátor sezení, prezentace expertů z různých oblastí s rozdílnými názory, možnost požádat o podklady k rozhodování, téměř reprezentativní zastoupení jednotlivých protikladných skupin ve veřejnosti při rozhodování) však o svou poradní funkci projevovali zapojení občané překvapivě vysoký zájem, institucionální uspořádání pro ně bylo zdrojem politické legitimacy rozhodování. Výstupem pořádaných sezení se stalo členy sboru společně podpořené doporučení o prosazení tzv. integrativního přístupu v oblasti odpadového hospodářství, ve kterém mělo své místo i původně zavržené energetické spalování odpadu.

Uznání relevance a institucionální podpora veřejných fór ze strany centrálního orgánu napomáhá k tomu, že téměř až apriorně nepřátelské nebo apatické postoje veřejnosti k nařízením profesionálních politiků, necitlivost institucí, které by měly veřejnost reprezentovat, k jejím názorům, i zpomalování tvorby rozhodnutí díky opakovanému nedostatku konsensu, nebudou normální praxí.